

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1682

19. Dies Julii. Solertia, est subtilitas quædam medii inveniendi parvâ
deliberatione. S. Albertus in Post.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55659)

Salutatis gratia spectanda est. Quis enim à cœno fontem
 requirat? quis è turbida aqua potum petat? quis utilem
 cause alienæ judicet, quem videt inutilem viæ suæ? quo-
 modo enim potes judicare consilio superiorem, quem vide-
 as inferiorem moribus? Supra me esse debet, cui me com-
 mittere paro. An verò eum idoneum putabo, qui mihi det
 consilium, quod non dat sibi? Et cum mihi vacare cre-
 dam, qui sibi non vacat; cujus animum voluptas occupet,
 libido devincat, avaritia subjuget, cupiditas perturbet,
 quatuor metus? quomodo hic consilio locus, ubi nullus
 quieti? Itaque si optes florentem in omnibus, qua-
 perages, successum; si velis omnia ex voto, nihil con-
 tra votum evenire; si cupis evitare infinita, quibus
 expositus es pericula; innumeros, per quos incedis
 laqueos; plurimas, quibus peteris insidias, quos con-
 fulis, sunt non modò prudentes, & scientes; sed Dei
 timentes, sint gnari, sed non pravi; quia
Per parvum socium, laboris in vitium.

19. DIES JULII.

Solertia, est subtilitas quædam medii inveniendi par-
 vâ deliberatione. *S. Albertus in Post.*

Solertia. I.

Solertia, quæ est una ex honorariis
 Prudentiæ pedisequis, indicat
 promptos, & vividos animi mo-
 tus, atque ingenii celeritatem. Ut
 sicuti Plato laudat in cane venatico imprimis saga-
 cem esse ad sentiendum, & promptè posse in præ-
 dam incidere: sic in mente sit recta, expedita, facilis
 eorum, quæ conveniunt, excogitatio. Hanc vim in
 Alcibiade fuisse volunt, quem memorant consilii, &
 prudentiæ fuisse plenissimum. De quo *Æmilius Pro-*
 bus

Julius.

Tessera.

557

bus in vita sic habet, cum illum omnium insidiarum præfagum ostenderet: *Erat enim, inquit, eâ sagacitate, ut decipi non posset; præsertim, cum animum attendisset ad cavendum.* Est itaque Solertia, subita conjectatio ex ingenii celeritate, absque multa, & diuturna antecedentium ratiocinationum discussione. (a) *Sunt nonnulli, qui (ut loquitur D. Augustinus) ad intelligendum quodammodo plumbei, non nisi improbo labore, & tarda singulorum expensione pertingunt ad Prudentiæ exercitium; cum è contrà alii, quia Intellectus pernicitate vigent, & ingenii celeritatem (ut de Julio Cæsare dixit Plinius) (b) quodam igne volucrem habent, longè celerius, & de fine, & de mediis ad eum consequendum pronuntiant. Emicat igitur in his, laus ingenii, celeres motus, à natura sortiri, quæ, quo major in aliquo fuerit, eo major ad consummatam Prudentiam facultas superpetet.*

II. Quæris jam præsidia acquirendæ illius tantopere commendatæ Solertiæ? Nihil est, quod hominem, tametsi obtutissimam habeat mentis aciem, tardi planè sit ingenii, tardi que Intellectus, ad eò reddat ad excogitandum solertem, ad inveniendum sagacem, & ad agendum expeditum, atque amor. Solertissimus est Amor, quia rei, quam expetit, obtinendæ, est valdè appetens, ideò perpetuâ cogitatione versat rationes, & vias, quibus confici res possit; eam undique contemplatur, & circumspicit, quæ illam attingant, quæ circumstent, quæ præcurrant, quæ consequantur. Inhiat omni occasione illius assequendæ; atq; cerebrum ita crebrâ specierû agitatione

inca-

(a) *In Julian. c. 25.* (b) *L. 7. c. 26.*

incalescit; sicut attritu, ferrum : sicque non tantum illa mentis veluti rubigo detergitur, & torpor excutitur; sed spiritus, qui in cerebro resident, quasi radii quidam lucis calidiores, ac subtiliores fiunt; alique subinde puriores procreantur. Itaque phantasia obicit Intellectui puriora, & plura phantasmata. Intellectus verò, voluntatis imperio obsequens, majori se contentione applicat, investigando, quæcunque instituto serviunt; eaque pertractans, mira aliquando exprimit, atque excogitat. Hujus solertis Amoris stratagematis plena sunt Annalium monumenta. E sexcentis accipe unum.

III. Ægrotabat in Japonia, puella infans, quam mater infidelis, morti proximam baptizari non sinebat. Aderat unus è Patribus nostris; dolebat is, animam perire, quæ undâ unâ poterat servari. Ut servaret, usus est solertiâ : ille, observatâ in moribundi facie maculâ, à matre petit, ut sibi potestatem faciat, ejus abluendæ; quâ impetrata, intingit partem strophili aquæ; exprimit aliquot guttas aquæ, pronuntiat tacite verba Sacramenti; atque ita non tam ablutâ facie, quàm Anima per Baptismum, eam illicò transmittit in cælum. Habes hîc compendium acquirendæ Solertiæ, tribus tantum constat literis, duabus syllabis, verbo, AMA. Vis esse sagax, industrius, solers, AMA. Unum est ploratu dignum : quod cum duplex sit amor, sacer, & profanus; divinus, & humanus; homo fluxorum bonorum amans, sit adeò solers, & perspicax, ut videatur totus Argus; æternorum amans, sit adeò cæcus, ut videatur Polyphemus. Ille, invidendo, est Aquila; hic, est Noctua; ille, in perquirendis iis, quæ nocent, habet oculum Lyn-

Julius.

Tessera.

559

cis: hic, in acquirendis, quæ profunt, habet oculos talpæ. O! si quis esset impensè amans Dei! quot præclara media illi suggereret pia Solertia, quibus Dei gloriam propagaret, & sua merita augetet, & aliorum saluti studeret: quoties, dum in pravorum hominum perversa esset locietate, religioso astu sese inde subduceret: quoties, dum alterius nomen à maledico aliquo traduceretur, ingeniosè sermonem averteret: quot peccandi occasiones, pio dolo declinaret: quot distinctos nepotes ad frugem, laudandâ astutiâ reduceret. In istiusmodi solertibus hominibus triumphat Amor divinus; triumphatur Amor humanus, imò vix homo: quia ille amor & est cæcus, & excæcat. Liqueat id ex Poëta:

Quisquis amat luscam, luscam putat esse venustam.

20. DIES JULII.

Ratio, est affectus mentis; quæ bonum malumque discernit, virtutes eligit, Deum diligit. *S. August. l. de spur. 53 ani.*

Ratio. I. **R**atio, prout est pars Prudentiæ, est facultas ratiocinandi, & colligendi unum ex alio, & componendi multa inter se, & discernendi; ut clara in luce ponantur, quæ connectionem inter se habent, quæ discrepant, aut repugnant, quæ sint aliis meliora, ac præstantiora. Quia Prudentia maximè nititur consultatione, & expensione finium, ac collatione mediolorum. Hæ autem omnes functiones in eo præsertim illustres sunt; qui optimè, & ut par est, ex uno progreditur ad aliud; quod